

Ledighedstal – januar 2010

Tilsandet arbejdsmarked: Knap 9 arbejdsløse per ledigt job

Selvom arbejdsløsheden lå stort set uændret fra december 2009 til januar 2010, tyder intet endnu på, at nedturen på arbejdsmarkedet slutter foreløbig. Der var i januar måned 2010 hele 8,7 arbejdsløse per ledigt job. Det vidner om et markant anderledes og tilsandet arbejdsmarked.

af arbejdsmarkedsøkonom **Erik Bjørsted**
chefanalytiker **Frederik I. Pedersen**

4. marts 2010

Analysens hovedkonklusioner

- Arbejdsløsheden faldt fra december 2009 til januar 2010 med 200 fuldtidspersoner til 118.000 fuldtidspersoner. Dermed er arbejdsløshedsprocenten oppe på 4,2 pct.
- Sættes antallet af registrerede arbejdsløse i forhold til antallet af ledige job i jobcentrenes jobdatabank, så var der i januar måned 2010 knap 6,6 arbejdsløse per ledigt job. Til sammenligning var der på arbejdsmarkedets toppunkt i 2008 1,1 arbejdsløs per ledigt job. Medtages aktiverede arbejdsløse i opgørelsen var der i januar måned 2010 8,7 arbejdsløse per ledigt job. Det skal holdes op mod 1,6 arbejdsløs per ledigt job på toppen.
- Tallene vidner om et helt anderledes og tilsandet arbejdsmarked end for blot 1½ år siden. Billedet står samtidig i stærk kontrast til det skønmaleri Beskæftigelsesministeriet tegner, når det påstås, at det kun tager ekstra 3 til 4 uger at komme ud af ledighedskøen, end da ledigheden lå rekord lavt.
- Regeringens bebudede "hestekur" kan udskyde vendingen på arbejdsmarkedet.

Kontakt

Chefanalytiker
Frederik I. Pedersen
Tlf. 33 55 77 12
Mobil 28 42 42 72
fip@ae.dk

Presseansvarlig
Janus Breck
Tlf. 33 55 77 25
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

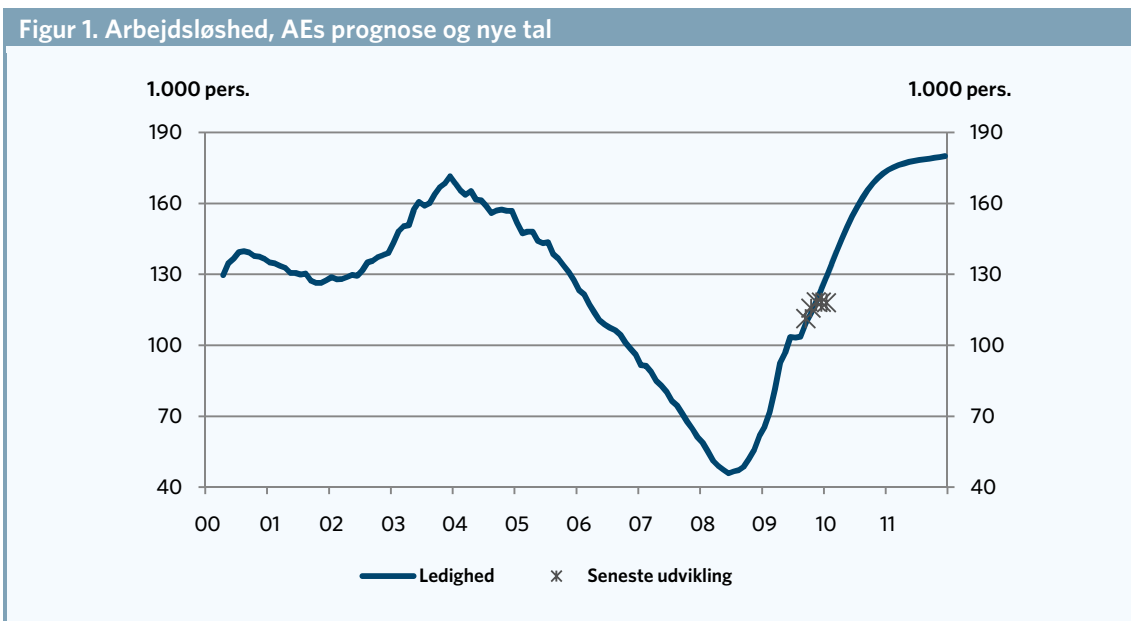
Næsten uændret ledighed i januar 2010

Den sæsonkorrigerede arbejdsløshed er fra december 2009 til januar 2010 faldet med 200 fuldtids-personer. Samtidig har Danmarks Statistik nedjusteret niveauet for arbejdsløsheden med omkring 3.000 personer. Arbejdsløsheden lå dermed på 118.000 fuldtidspersoner i januar 2010, hvilket svarer til en arbejdsløshedsprocent på 4,2 pct. af arbejdsstyrken. Dagens arbejdsløshedstal dækker også en del af december måned, hvor arbejdsløse kan have holdt ferie på tidligere arbejdsgivers regning. Det har formentlig - som vi så det i sommeren sidste år - påvirket i udviklingen i arbejdsløsheden den se-neste måned.

Siden arbejdsløsheden bundede i juni 2008 med ca. 45.000 er den steget med næsten 73.000 fuld-tidspersoner. Det betyder, at ca. 60 pct. af nedgangen i arbejdsløsheden fra januar 2004 til juni 2008 på nuværende tidspunkt er tabt på gulvet.

Figur 1 viser udviklingen i arbejdsløsheden sammenholdt med AEs seneste prognose fra oktober 2009. Som det fremgår, er ledigheden de seneste måneder samlet steget lidt mindre end forventet i AEs prognose.

Usikkerheden omkring, hvor høj den registrerede arbejdsløshed bliver ved udgangen af denne krise, er stor, dels fordi beskæftigelsen i 2009 faldt dobbelt så meget, som ledigheden steg, og dels fordi akti-verede ikke tæller med i den registrerede arbejdsløshed.

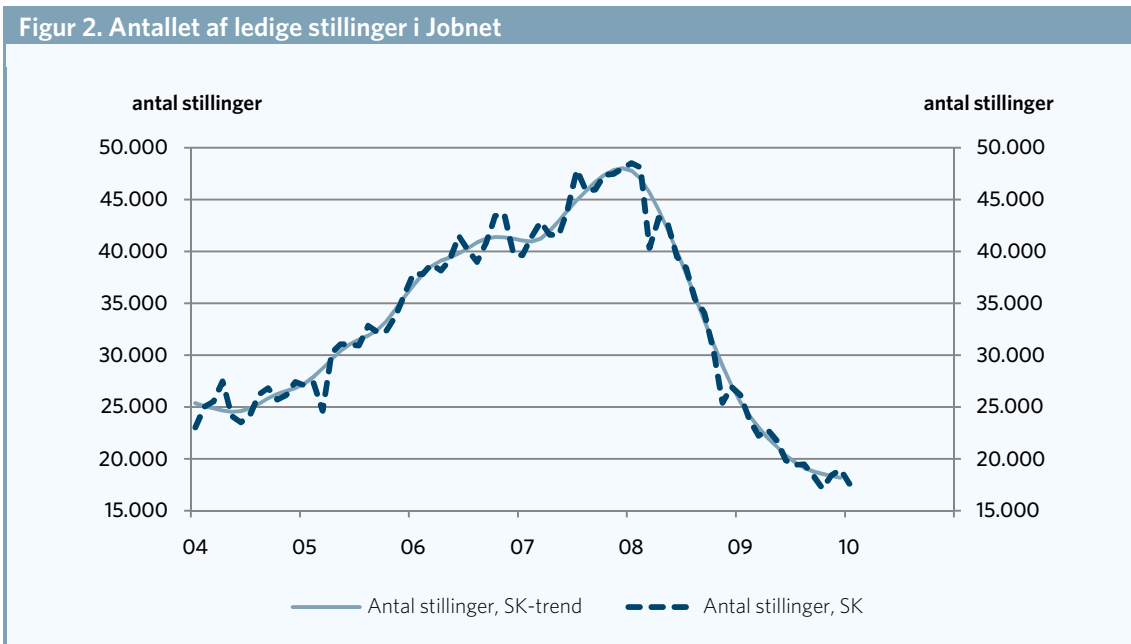
Kilde: AEs prognose og Danmarks Statistik.

Den registrerede arbejdsløshed undervurderer derfor reelt arbejdsløshedsproblemet. Ser man derfor på den såkaldte bruttoledighed, hvor aktiverede er talt med, er arbejdsløsheden i virkeligheden 157.300 fuldtidspersoner, svarende til 5,6 pct. af arbejdsstyrken.

Styrtdyk i antallet af ledige jobs

Udviklingen på arbejdsmarkedet er en funktion af, hvor mange jobs der bliver lukket, og hvor mange jobs der bliver åbnet. Der er flere indikationer af, at der fortsat bliver lukket flere jobs end normalt, om end billedet tegner knap så skidt som tidligere. Antallet af varslede større fyringsrunder i større danske virksomheder er faldet markant oven på de rekordhøje niveauer, vi havde sidste år, men niveauet ligger fortsat højere, end da det gik godt på arbejdsmarkedet. Antallet af fuldtidsbeskæftigede, der arbejder i konkursramte virksomheder, ligger dog fortsat højt, og både januar og februar 2010 ligger højere end samme måneder sidste år.

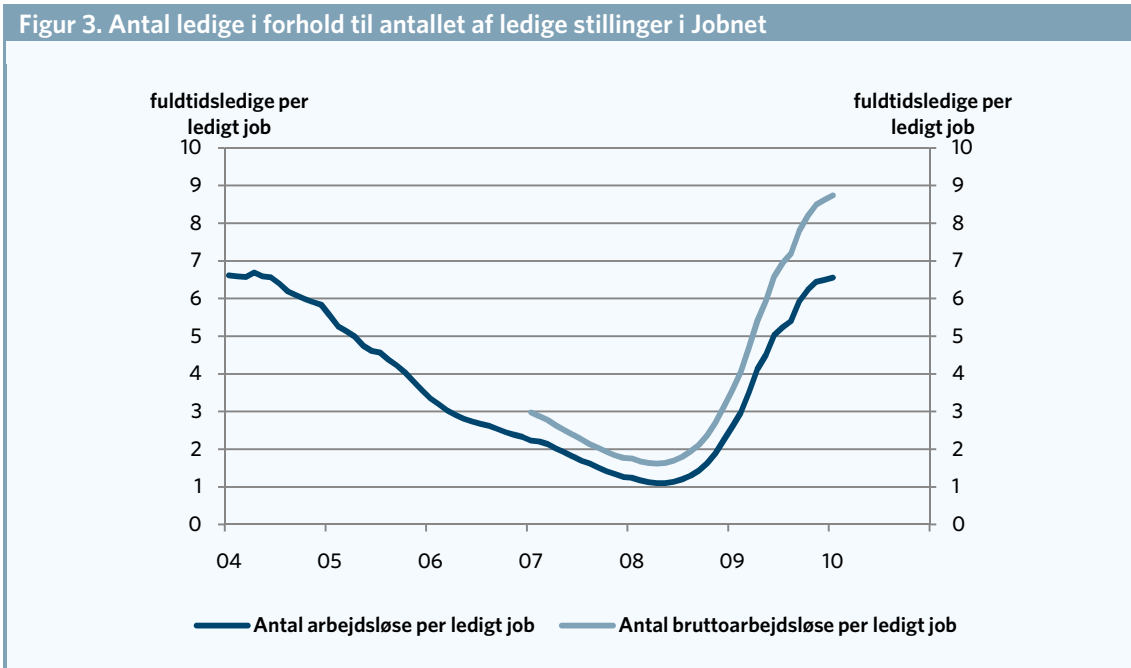
Ser man på antallet af ledige stillinger i jobcentrenes jobdatabank, Jobnet, får man en indikator for, hvor mange jobs der bliver åbnet. Her er billedet desværre mindre opmuntrende. Fra december 2009 til januar 2010 faldt antallet af ledige stillinger i Jobnet med 1.350 (sæsonkorrigeret), så der var knap 17.500 ledige stillinger. Til sammenligning var der på toppen i begyndelsen af 2008 mere end 48.000 ledige stillinger. Der er altså ingen tvivl om, at jobskabelsen er gået voldsomt nedad.

Anm.: Sæsonkorrigerede tal. Man skal passe lidt på med at sammenligne med starten af perioden, fordi der formentlig har været tale om en indfasning - tallene ligger derfor efter alt at dømme for lavt i starten af perioden.
 Kilde: AE pba. af Jobindsats.dk.

Næsten 9 arbejdsløse per ledigt job

En indikator for situationen på arbejdsmarkedet finder man ved at sætte antallet af arbejdsløse i forhold til antallet af ledige stillinger i Jobnet. I januar måned 2010 var der knap 6,6 registrerede arbejdsløse per ledigt job. Til sammenligning var der på arbejdsmarkedets toppunkt i 2008 kun 1,1 registreret arbejdsløs per ledigt job. Medtages aktiverede arbejdsløse i opgørelsen var der i januar måned 2010 8,7 arbejdsløse per ledigt job. Det skal holdes op mod 1,6 ledige per ledigt job på toppen. Det viser figur 3 nedenfor.

Anm.: Sæsonkorrigerede tal. Man skal passe lidt på med at sammenligne med starten af perioden, fordi der formentlig har været tale om en indfasning - tallene ligger derfor efter alt at dømme for lavt i starten af perioden.
 Kilde: AE pba. af Danmarks Statistik og Jobindsats.dk.

Indikatoren vidner om et helt anderledes arbejdsmarked end for blot 1½ år siden. Billedet står samtidig i kontrast til det skønmaleri, Beskæftigelsesministeriet tegner, når det påstås, at det kun tager 3 til 4 uger ekstra at komme ud af ledighedskøen, end da ledigheden lå rekordlavt. Det er simpelthen for svært at få til at passe med, at der nu er 5-6 gang så mange arbejdsløse per ledigt job.

Som det også fremgår af figur 3, ligger antallet af registrerede arbejdsløse per ledigt job højere end i 2004¹. Man skal dog passe på med at sammenligne tilbage til 2004, hvor der formentlig stadig var en indfasning i brugen af internettet til jobopslag. Det taler for, at forholdet mellem antal arbejdsløse og antal ledige stillinger bliver undervurderet i 2004.

På den anden side ved vi, at de officielle arbejdsløshedstal undervurderer nedturen på arbejdsmarkedet. Beskæftigelsen er således faldet næsten dobbelt så meget, som de officielle arbejdsløshedstal er steget. Samtidig viser den stikprøvebaserede opgørelse af arbejdsløsheden (AKU-statistikken) en stigning i arbejdsløsheden, der er næsten 45.000 større end de officielle arbejdsløshedstal (30.000 personer hvis man rensrer for arbejdsløse studerende). Det taler for, at vi undervurderer niveauet for indikatoren i dag sammenlignet med tidligere.

¹ Det er pga. dataproblemer omkring de arbejdsmarkedsparete aktiverede kontanthjælpsmodtagere ikke muligt at finde disse tal før 2007, så vi kan ikke opgøre bruttoledigheden per ledigt job til 2004.

Godt stykke vej til vending på arbejdsmarkedet

Indikatorerne peger stadig på et tilsandet arbejdsmarked, og der er intet, der tyder på en snarlig vending. Den kæmpemæssige vækstnedtur vi har været igennem, og de skrøbelige vækstudsigter, der tegner sig, peger også på, at arbejdsmarkedet vil fortsætte ned nogen tid endnu. Vi tror tidligst på en vending i 2011. Når det er sagt, så er der også forhold, der peger på, at vi har lagt den mest eksplosive nedgang bag os.

Væksttallene fra 4. kvartal 2009 for både dansk og international økonomi viser med al tydelighed hvor skrøbeligt et opsving, der er i gang. Regeringen bør derfor melde klart ud, at "hestekuren" først går i gang, når der er kommet ordentlig gang i det økonomiske opsving, og vi har fået en tydelig vending på arbejdsmarkedet. Regeringen har desværre gjort det lidt bagvendt ved først at melde en hestekur ud, og så er det først bagefter sivet ud, at man skam vil tage hensyn til konjunkturerne. Regeringen fastholder således, at finanspolitikken ikke er fastlagt for 2011 endnu. Men i Økonomisk Redegørelse, december 2009, og i Konvergensprogrammet 2009 er der beregningsteknisk indlagt en stramning allerede fra næste år.

Beregningsteknisk eller ej så kan udmeldingen betyde, at mange kommuner allerede nu begynder at spænde livremmen ind. Det kan gå ud over de offentlige investeringer, der er planlagt for at skubbe gang i økonomien igen. Samtidig er udsigten til "hestekur" nok heller ikke det mest befordrende for f.eks. forbrugslysten i husholdningerne.

Strammes der for tidligt, kan opsvinget blive kvalt, og vi risikerer en længere periode med lav beskæftigelse og høj arbejdsløshed. Det kan betyde, at arbejdsløsheden bider sig fast på et højere niveau, og vi får en mere langvarig skade på de offentlige finanser.

Det kan let – som det også fremgår af beregningerne i Vismandsrapporten fra efteråret 2009 – vise sig nødvendigt med yderligere finanspolitiske lempelser i 2011 – derfor bør man forberede yderligere fremrykning af offentlige investeringer nu samt nedsætte en "task force", der sikrer, at de planlagte offentlige investeringer rent faktisk også gennemføres. Som det nye nationalregnskab viser, kom der langt fra så meget gang i de offentlige investeringer sidste år, som regeringen lovede. Det skaber tvivl om en meget betydelig del af regeringens krisehåndtering.

Uanset hvad kan vi ikke undgå, at nedturen på arbejdsmarkedet fortsætter. Det er derfor afgørende, at den aktive arbejdsmarkedspolitik kommer helt op i gear, og at rettidigheden kommer på plads, så de ledige får samtaler og tilbud til tiden. Man kunne overveje at fremrykke aktiveringsindsatsen for folk over 30 år, så den startede allerede efter 6 måneders arbejdsløshed. Det vil give en hurtigere afklaring af situationen og mulighederne for den arbejdsløse.

I den nuværende situation bør man også overveje en udvidelse af uddannelsesmulighederne i arbejdsmarkedssystemet, ligesom man kan overveje at udvide mulighederne for jobrotation, hvor ledige vikarierer for en beskæftiget, mens denne er væk fra arbejde i forbindelse med uddannelse. Samtidig kan man frygte, at der ikke er ressourcer nok i de nye jobcentre til at løfte den til stadig større opgave med at håndtere de arbejdsløse.